

SAMTÆNKNINGSTYREGRUPPEN

STATSMINISTERIET • UDENRIGSMINISTERIET • FORSVARSMINISTERIET • JUSTITSMINISTERIET

Årsrapport 2015

Danmarks samtænkte stabiliseringsindsatser i verdens brændpunkter

INDHOLD

Sammendrag	1
Freds- og Stabiliserings-fonden	4
1.1 Regionale programmer	5
Afrikas Horn	5
Sahel/Mali	6
Maritim sikkerhed i Guineabugten	6
Afghanistan-Pakistan.....	6
Bekæmpelse af voldelig ekstremisme i Mellemøsten og Nordafrika.....	7
1.2 Landeindsatser	7
Syrien.....	7
Irak	8
1.3 Andre strategiske indsatser	9
2 Læring og Politikinitiativer	9
Samtænkning af FN's indsatser	9
Samtænkning af EU's indsatser	9
Stabilisation Leaders' Forum.....	10
Somalia højniveaumøde	10
Evaluering af Freds- og stabiliseringsfonden	10
3 Fokusområder 2016	11

SAMMENDRAG

Samtænkte stabiliseringsindsatser i krydsfeltet mellem sikkerhed og udvikling er og har været en særlig prioritet i dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik de seneste år. Det skyldes, at skrøbelige og konfliktramte stater er en af de største globale udfordringer for fred og stabilitet, hvilket begivenheder i 2015 har understreget. Eksempelvis har truslen fra Islamisk Stat i Irak og Syrien (ISIL) samt den fortsatte ustabilitet i Sahel været genstand for stigende bekymring.

Danmark har i 2015 bidraget til stabilisering i en række af verdens brændpunkter. Det er bl.a. sket gennem økonomisk støtte til freds- og statsopbygning over Freds- og Stabiliseringsfonden (FSF'en) for at styrke den lokale evne til konfliktforebyggelse og konflikthåndtering, komplementeret af danske bidrag til fredsstøttende operationer, kapacitetsopbygning og militære indsatser. Ligeledes bidrager civile udsendte, herunder diplomater, eksperter, polititjenestemænd og redningsberedskab. Danmark yder samtidig væsentlig bilateral og multilateral bistand til skrøbelige og konfliktramte lande.

Årsrapporten gennemgår de væsentligste resultater og udviklinger i det danske samtænkte stabiliseringsengagement i skrøbelige og konfliktramte lande i 2015 med særlig fokus på aktiviteterne under Freds- og Stabiliseringsfonden.

Der er i 2015 fastlagt en prioritering af fondens midler for perioden 2015-2017. Således fordeles fondens midler for denne periode på to store regionale programmer for hhv. Afrikas Horn og Afghanistan-Pakistan regionen. Herudover er der afsat midler til Syrien-Irak regionen, Sahelregionen, FN initiativer, maritim sikkerhed i Guineabugten, antiradikalisering og terrorforebyggelse samt en reserve til pludseligt opståede kriser. Fonden muliggør relevante, fleksible og risikovillige indsatser, der er nødvendige i skrøbelige konflikt- og postkonfliktsituationer.

I 2015 er der støttet stabiliseringsaktiviteter for 413 mio. kr. over Freds- og Stabiliseringsfonden. De største indsatser har været indsatsen i Afghanistan-Pakistan regionen, på Afrikas Horn og i Sahel samt i Syrien/Irak-regionen.

Dette gælder fx støtte til Afghanistans sikkerhedsstyrker, herunder Programmet for Lov og Orden i Afghanistan, rådgivning og kapacitetsopbygning af de østafrikanske reaktionstyrker og Kenyas flåde, støtte til rehabiliteringscenter for Al-Shabaab-afhoppere samt støtte til regionale fredsbevarende træningscentre i Østafrika.

Over årene er der ydet et væsentligt bidrag til, at truslen fra piraterne ud for Østafrika er reduceret markant. Det seneste registrerede angreb mod den internationale skibsfart skete således tilbage i januar 2014, og Forsvarets Efterretningstjeneste vurderer, at pirateriet ikke længere er en trussel mod den internationale skibsfart i regionen. Danmark har bl.a. bidraget med både orlogsskibe og overvågningsfly til NATO's anti-piraterioperation Ocean Shield i farvandene ud for Østafrika samt støttet FN's arbejde med at styrke rets- og sikkerhedssektoren og bekæmpe maritim kriminalitet i Somalia gennem bl.a. støtte til sikkerhedsarkitekturen, politi, kystvagt, domstole, fængsler samt overførsler af dømte pirater til Somalia.

Under det regionale freds- og stabiliseringsprogram for Sahel er der i 2015 implementeret aktiviteter indenfor mægling og forsoning samt imødegåelse af voldelig ekstremisme. Danmark bidrog også med styrkechefen og stabsofficerer til FN's mission i Mali, MINUSMA. I 2015 besluttede Folketinget desuden, at Danmark vil bidrage med et Hercules-transportfly med tilhørende stab på op til 60 personer, et specialoperationsbidrag på 30 personer til MINUSMA. Derudover er Rigspolitiet klar til at udsende op til 12 danske politifolk til primo 2016.

Fonden har muliggjort betydelig dansk støtte til stabiliseringsindsatser i Syrien i form af støtte til bl.a. politi- og retssectorindsatser i de oppositionskontrollerede områder, civile beredskabshold og kapacitetsopbygning af den syriske interimregering. Sideløbende hermed finansieres et stabiliseringsprogram for Irak, som udgør en civil komponent i det samlede danske bidrag til den globale koalition til bekæmpelse af ISIL.

En betydelig ny indsats var iværksættelsen af et målrettet terrorforebyggelsesprogram fokuseret

på Mellemøsten og Nordafrika. Programmet omfatter strategisk kommunikation, indsatser mod terrorfinansiering og forebyggelse af voldelig ekstremisme. Programmets særlige fokus er at inddæmme truslen fra terrorgruppen ISIL og er en del af den samlede danske indsats, som også tæller et markant militært bidrag.

En anden ny indsats under fonden er et program, der skal bidrage til maritim sikkerhed i Guineabugten, hvor maritim kriminalitet i dag udfordrer både søfartens handlemuligheder såvel som den socioøkonomiske udvikling i regionen. Programmet udspringer af den nye strategi for bekæmpelse af pirateri og væbnet røveri til søs 2015-2018, hvor Guineabugten udpeges som et nyt fokusområde.

Endelig er der afsat midler til at styrke FN's evne til stabilisering og fredsbevaring. De overordnede prioriteringer for FN-projekterne er bl.a. at styrke bidragydende landes fokus på beskyttelse af civile i FN operationer, at gøre det nemmere for lande i de respektive regioner (særligt i Afrika) at udsende styrkebidrag til FN's missioner, at styrke anvendelsen højteknologiske løsninger i FN-operationerne og styrke FN's indsatser indenfor sikkerheds- og forsvarssektorreformer med særlig fokus på Afrika.

Freds- og Stabiliseringsberedskabet har i 2015 skabt en øget fokusering på udsendelse af danske civile kapaciteter i form af stabiliseringsrådgivere og eksperter til sikkerhedssektorindsatser til regioner af særlig dansk prioritet. Beredskabet har i 2015 fokuseret på indsatser i særligt Afghanistan og Ukraine, at forøge det nuværende antal udsendelser til Mali og Niger samt at klarlægge udsendelser til Irak og omkringliggende lande i 2016. Udenrigsministeren markerede desuden 20-året for etablering af Freds- og Stabiliseringsberedskabet ved et jubilæumsarrangement den 7. december 2015.

I efteråret 2015 blev en observationsmission til FN's politikomponent ved MINUSMA i Mali gennemført med henblik på udsendelse af op til 12 politifolk til missionen i 2016. Udsendelserne vil være de første danske politiudsendelser i FN-ramme siden 2008.

Samlet set har Samtækningsstyregruppen og Samtækningssekretariatet igen i 2015 vist sig

som særligt anvendelige og effektive platforme for hurtig koordination mellem de involverede ministerier, således at Danmark har kunnet agere rettidigt og synligt i forbindelse med akut opståede kriser, såvel som i konfliktforebyggelse og ift. langvarige indsatser. Det skyldes bl.a. fondens fleksible procedurer og sammensætning af risikovillig udviklings- og ikke-udviklingsmidler, samt godt og tillidsfuldt dagligt samarbejde i Samtækningssekretariatet og Styregruppen på tværs af ministerier, forsvaret, hjemmehæren og underliggende myndigheder.

Danmark høster generelt stor international anerkendelse for sin indsats inden for stabilisering og samtænkning.

Vigtige fokusområder for 2016 for Danmarks samtænkte stabiliseringsindsatser omfatter:

- 1) Implementering af igangværende indsatser under Freds- og Stabiliseringsfonden for 2015-2017, herunder en øget fokusering på de højest prioriterede kriser, herunder øget integration af stabiliseringsindsatser, landepolitikpapirer og bistandsprogrammer for at sikre synergi mellem diplomati, militær og bistand.
- 2) Implementering af et samtænkt regionalt stabiliseringsprogram for Syrien og Irak.
- 3) Styrkelse af den geografiske og tematiske prioritering af udsendelse af danske civile kapaciteter igennem Freds- og Stabiliseringsberedskabet og Rigspolitiet til regioner af særlig dansk prioritet bl.a. ved øget fokus på udsendelse i FN-ramme.
- 4) Implementering af det nye pilot-program for bekæmpelse af voldelig ekstremisme, herunder indsamle erfaringer til brug for fremtidige indsatser mod voldelig ekstremisme og radikaliserings.
- 5) Understøtte samtænkning i multilaterale internationale og regionale indsatser, herunder EU, AU og FN, inklusiv udrulning af FN's Fredsreviews-arbejde i samarbejde med Generalforsamlingsformand Mogens Lykketoft.

- 6) Operativt og strategisk samarbejde med ligsindede partnere i regi af Stabilisation Leaders' Forum.
- 7) Styrkelse af samtænkt tilgang i landepolitikpapirer og landebistandsprogrammer, herunder at sikre komplementaritet og synergi mellem militære, civile, FSF-indsatser og bistandsindsatser samt fokus på, hvordan "konventionel" bistand kan bidrage til konfliktforebyggelse og stabilisering.
- 8) Læring, erfaringsopsamling og øget fokus på konkret nyttiggørelse af danske indsatser, der skal føde ind i fremtidige indsatser.
- 9) Fastholdelse af den tætte eksterne dialog med danske og internationale partnere.

FREDS- OG STABILISERINGS- FONDEN

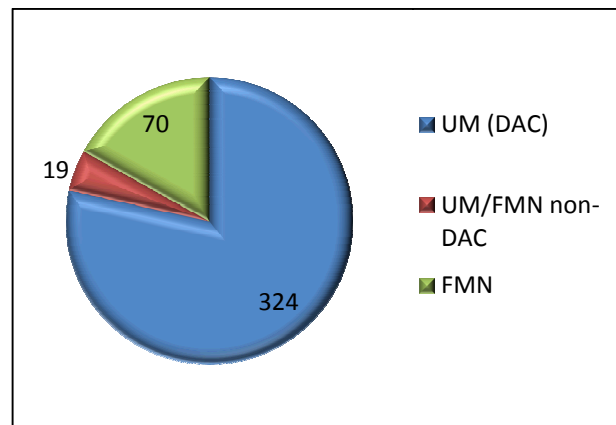
Indsatser i skrøbelige og konfliktramte stater kræver finansiering ud over det, der sædvanligvis anses for officiel udviklingsbistand. Freds- og Stabiliseringsfonden muliggør et bredt spektrum af stabiliseringsindsatser samt genopbygnings- og kapacitetsopbygningsprojekter i krydsfeltet mellem sikkerhed og udvikling. Fonden har siden sin etablering i 2010 vist sig som et værdifuldt redskab i dansk udenrigs-, sikkerheds- og udviklingspolitik og har virket som en katalysator for samtænkte danske stabiliseringsindsatser i skrøbelige og konfliktramte stater. Med udgangspunkt i bl.a. en evaluering af fondens virke i 2014 samt erfaringerne fra tidligere stabiliseringsindsatser er der blevet fastlagt en prioritering af fondens midler for perioden 2015-2017. Således fordeles fondens midler for denne periode på to store regionale programmer for hhv. Afrikas Horn og Afghanistan-Pakistan regionen. Herudover er der afsat midler til Syrien-Irak regionen, Sahel-regionen, FN initiativer, bekæmpelse af voldelig ekstremisme, maritim sikkerhed i Guineabugten m.m.

Fonden indeholder i perioden 2015-2016 ca. 686 mio. kr., hvoraf ca. 3/4 er udviklingsbistand.

FSF-finansiering (i mio. kr.) i 2015

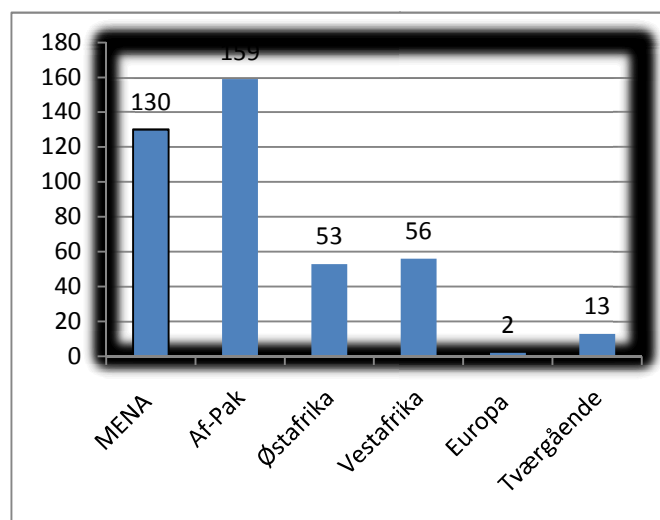
Finansieringskilde ¹ (i mio. kr.)	Ramme	Forbrugt	Uforbrugt
UM (DAC)	327,5	324,5	3
UM/FMN (non-DAC)	18,8	18,6	0,2
FMN	70,8	70,2	0,6
Total	417,1	413,3	3,8

1 UM (DAC -§06.32.08.80) er tilsagnsstyret, mens de øvrige to FL-konti er udbetalingsstyrede.

Støtte fordelt på regioner (i mio. kr.) i 2015

I forhold til geografisk fordeling modtog Afghanistan-Pakistan regionen den største andel af FSF's midler - 159 mio. kr. Mellemøsten og Nordafrika (MENA) modtog 130 mio. kr. i 2015, som primært gik til indsatser i Syrien. Østafrika modtog 53 mio. kr., hovedsageligt til det regionale program for Afrikas Horn. Vestafrika har også modtaget betydelig støtte på 56 mio. kr. til det nye regionale stabiliseringsprogram for Sahel samt indsatsen for maritim sikkerhed i Guineabugten.

1.1 REGIONALE PROGRAMMER

AFRIKAS HORN

Anden fase af det regionale program for Afrikas Horn blev iværksat i 2015 dækkende perioden 2015-2017. Programmet er komplementeret til landeprogrammerne i regionen og bygger videre på flere af de eksisterende partnerskaber og resultater opnået siden 2011.

Programmet består af tre tematiske programmer: 1) Stabilisering af Somalia, 2) styrkelse af regional fredsbevarende kapacitet, og 3) styrket kapacitet til at bekæmpe regionale trusler, inklusiv voldelig ekstremisme og grænseoverskridende kriminalitet. Der er en samlet budget på 215 mio. kr. i perioden 2015-2017, som er sammensat af udviklingsbistand og ikke-udviklingsbistand. Programmet havde i 2015 en samlet bevilling på 45 mio. kr., sammensat af udviklingsbistand og ikke-udviklingsbistand, og bestod af følgende indsatser.

- Støtte til FN's arbejde med at styrke rets- og sikkerhedssektoren og bekæmpe maritim kriminalitet i Somalia, herunder pirateri, bl.a. gennem støtte til sikkerhedsarkitekturen, politi, kystvagt, domstole, fængsler samt overførsler af dømte pirater til Somalia. Endvidere gøres en målrettet indsats for at forhindre udsatte individer i at starte eller falde tilbage på en kriminel løbebane, herunder inden for pirateri, bl.a. gennem træning og kampagner.
- Støtte til NATO's pirateribekæmpelsesoperation Ocean Shield i farvandene ud for Østafrika.
- Støtte til Somalia Stability Fund, som arbejder med statsopbygningsprojekter i de nyligt befriede områder gennem aktiviteter for god regeringsførelse og konfliktløsning samt erhvervsprogrammer for unge.
- Støtte til indsatser, der uddanner og reintegrerer afhoppere fra al-Shabaab i samfundet. Hovedparten er blevet reintegreret i de somaliske sikkerhedsstyrker, resten i det civile samfund, bl.a. som fiskere, mekanikere, tømrere, chauffører eller frisører.
- Støtte til AMISOM, der har gennemført en række offensive operationer i 2015, som har svækket al-Shabaab og generobret store landområder i Somalia.
- Støtte til de somaliske sikkerhedsstyrker, der i stigende grad har deltaget i en række af AMISOM's operationer i Somalia. Danmark har gennem en FN trust fond i 2015 støttet den somaliske hær med 9,3 mio. kr. til bl.a. mad, vand, brændstof, transport, telte og evakuering af sårede i forbindelse med operationer udført i samarbejde med AMISOM.
- Støtte til de østafrikanske reaktionsstyrker i East African Standby Force (EASF). Ultimo 2014 blev styrken erklæret Full Operational Capability, selvom der fortsat eksisterer en række mangler af logistisk og organisatorisk karakter. Der er udsendt to danske rådgivere fra forsvaret og politiet til EASF. Den militære rådgiver indgår i et fælles nordisk rådgiverbidrag, der støtter EASF med bl.a. rådgivning, træning og kurser om bl.a. missionsplanlægning, logistik, maritime forhold og kommunikation. I 2015 er der doneret materiel til EASFs hurtigt deployerbare fremskudte styrkehovedkvarter.
- Støtte til regionale træningscentre i Østafrika. Der har i 2015 bl.a. været udsendt en militærrådgiver til International Peace Support Training Centre i Kenya. Der er desuden ydet støtte til kurser om beskyttelse af civile og sikkerhedssektorreformer ved det etiopiske træningscenter, som åbnede i 2015.
- Kapacitetsopbygning af de etiopiske myndigheder mht forebyggelse og bekæmpelse af pengevidvask og terrorfinansiering i regionen. Særligt fokus er på håndtering af bevismateriale for online økonomisk kriminalitet samt informationskampagner om risici ved pengevidvask og illegale pengestrømme. Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet bidrager med ekspertise.
- Støtte til Politiets Efterretningstjenestes kapacitetsopbygning af myndigheder i Kenya inden for forebyggelse af radikaliserings og voldelig ekstremisme. Projektet har vist po-

sitiv fremdrift og et stærkt lokalt ejerskab hos de kenyanske partnere.

- Støtte til biosikringsprojekt i Kenya mhp. sikring af materiale, der kan misbruges til udvikling af biologiske våben. Der er tale om et pilotinitiativ, der gennemføres i samspil mellem Sundheds- og Ældreministeriet, Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet. Støtten, som gennemføres af Statens Seruminstitut, understreger det unikke ved den danske samtænkte indsats med inddragelse af danske myndigheder.
- Fremme maritim sikkerhed gennem udsendte rådgivere til hhv. kapacitetsopbygning af den kenyanske flåde i Mombasa samt til AU mhp. implementering af AU's 2050 Africa's Integrated Maritime Strategy.

SAHEL/MALI

I slutningen af 2013 blev et regionalt freds- og stabiliseringsprogram for Sahel-regionen lanceret med Mali, Niger og Burkina Faso som prioritetslande. Programmet er 5-årigt med en samlet størrelse på 128 mio. kr. Til dato er igangsat aktiviteter for 107 mio. kr., hvoraf der i 2015 blev igangsat nye aktiviteter for 41 mio. kr. Programmet er komplementeret til landeprogrammerne i regionen. Det støtter regional dialog og forsoning, demokratisk kontrol med sikkerhedssektoren samt imødegåelse af voldelig ekstremisme og organiseret kriminalitet:

- Støtte til Danish Demining Group, der i grænseområdet mellem Burkina Faso, Mali og Niger kapacitetsopbygger lokalsamfund til at håndtere lokale konflikter i grænseområderne.
- Støtte til EU's stabiliseringsprogram i Niger for at dæmme op for lokale konflikter og styrkelse af grænsekontrol.
- Opbygning af kapacitet til konflikthåndtering blandt pastoralist-samfund i Sahel-regionen gennem Center for Humanitarian Dialogue.
- Støtte til øget demokratisk kontrol med sikkerhedssektoren i hhv. Mali, Niger og Burkina Faso igennem National Democratic Insti-

tute og Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces.

- Støtte til fransk-ledet kapacitetsopbygning af den maliske nationalgarde.
- Støtte til regionalt FN-program til bekæmpelse af voldelig ekstremisme og organiseret kriminalitet, der bl.a. også yder støtte til Sahel-G5 sekretariatet.

Danmarks bidrag til at øge stabiliteten og inddæmme truslerne fra Sahel-regionen blev styrket yderligere i 2015 gennem en bred og samtænkt indsats for at afhjælpe krisen i Mali. Danmark bidrager på nuværende tidspunkt til FN's mission i Mali, MINUSMA, med stabsofficerer og posten som missionens styrkechef. Yderligere er der truffet beslutning om at øge bidraget i 2016 med et militært bidrag, herunder transportfly, yderligere stabsofficerer og et specialoperationsstyrkebidrag, samt et politibidrag på op til 12 politifolk.

MARITIM SIKKERHED I GUINEABUGTEN

Regeringen har i slutningen af 2015 godkendt et program, der skal bidrage til den internationale indsats for at styrke den maritime sikkerhed i Guineabugten i Vestafrika. Programmet på 15 mio. kr., som udspringer af den nye piraterstrategi, vil blive igangsat i 2016. Programmet består af to engagementer:

- Støtte til implementering af en afrikansk, regional struktur for bekæmpelse af maritim kriminalitet og pirateri.
- Støtte til opbygning og udvikling af kapaciteten af et regionalt center for farvandsovervågning.

AFGHANISTAN-PAKISTAN

Anden fase af det regionale stabiliseringsprogram for Afghanistan- og Pakistanregionen for perioden 2015-2017 blev godkendt i oktober 2015.

Programmet er komplementeret til landeprogrammerne, har et samlet budget på 312 mio. kr. og støtter rets- og sikkerhedssektorerne i regionen, herunder de afghanske sikkerhedsstyrker (politi og militær), samt grænsekontrol og bomberyddere i Pakistan. Hertil kommer, at der i den

kommende fase ventes indledt et samarbejde mellem det danske søværn og det pakistanske maritime sikkerhedsagentur.

Programmet bidrager til opfyldelse af de gældende overordnede strategier og planer for Afghanistan og Pakistan, herunder Afghanistanstrategien 2015–2017.

Afghanistan-Pakistan programmet havde i 2015 en samlet bevilling på 159 mio. kr., der er sammensat af udviklingsbistand og ikke-udviklingsbistand. Programmet støttede bl.a.:

- Afghansk politi gennem Law and Order Trust Fund for Afghanistan (120 mio. kr. + 4,3 mio. kr. til administration via delegeret samarbejde med EU.)
- Grænsekontrol og narkotikabekæmpelse i Afghanistan/Pakistan regionens border management og narkotikabekæmpelse.
- Støtte til den afghanske hær gennem NATO's Afghan National Army Trustfund (24,2 mio. kr.).
- Støtte til uddannelse af kommende militære ledere på det afghanske officers akademi (0,3 mio. kr.).
- Støtte til bekæmpelsen af IED'er (f.eks. vejside- og bilbomber) i Pakistan (9,2 mio. kr.).

Herudover støttes indsatser mhp. at fremme dialog og forsoning i regionen. Dialogen mellem Pakistan og Afghanistan er i 2015 fremmet gennem afholdelsen af tre konferencer. Den første konference blev afholdt i Pakistan i oktober omhandlende oprørsbekæmpelse og anti-terrorindsatser i Afghanistan og Pakistan. Den anden konference blev afholdt i København i november måned og omhandlede implementeringen af International Humanitarian Law i uddannelsen af sikkerhedsstyrker i Pakistan og Afghanistan. Til begge konferencer var deltagelse af repræsentanter fra både Pakistan og Afghanistan samt Forsvarsakademiet, der arrangerede konferencerne fra dansk side. Ottawa universitet faciliterede den tredje konference med deltagere fra begge lande, hvor fremme af økonomisk samarbejde var i fokus.

Forberedelse af forsoning i Afghanistan er støttet gennem flere initiativer, herunder Salaam Support Group, der bistår det høje fredsråd.

Det forudses, at programmet i 2016 i store træk vil fortsætte med samme type af aktiviteter.

BEKÆMPELSE AF VOLDELIG EKSTREMISME I MELLEMØSTEN OG NORDAFRIKA

Fonden har ultimo 2015 igangsat en regional pilotindsats til *forebyggelse og bekæmpelse af voldelig ekstremisme og imødegåelse af radikalisering* (28,5 mio. kr.) med fokus på at styrke ISIL-frontlinjestater som Jordan og Libanon samt Tunesien kapaciteter til at forebygge og bekæmpe terrorisme. Programmet er komplementeret til landeindsatserne i regionen. Som led i Fondens opprioritering af området udsendes en regional programkoordinator til Jordan med ansvar for yderligere at styrke samarbejdet om terrorbekæmpelse med nøglelande i regionen.

Fokus vil bl.a. være på kapacitetsopbygning af 'Financial Intelligence Units' (hvidvask og terror), forebyggelse af radikalisering, exit-indsats for personer der ønsker at komme ud af ekstremistiske miljøer og strategisk modkommunikation mod ISIL's (Daesh's) ideologi. Med afsæt i gode erfaringer fra Fondens tidligere indsatser på bl.a. Afrikas Horn udmøntes indsatserne primært via myndighedssamarbejde, hvor danske eksperter under Justitsministeriet og Udlændige-, Integrations og Boligministeriet udsendes til regionen for at bistå søstermyndigheder indenfor imødegåelse af terror finansiering og voldelig ekstremisme. Endelig bidrager indsatsen til at imødegå ISIL's budskaber online og dels fremme forsoning i Irak gennem dialog og positive og realistiske alternative fortællinger. Der er tale om materiale lavet af lokale moderate stemmer.

1.2 LANDEINDSATSER

Udover de store regionale programmer er der i 2015 ydet støtte for 112,5 mio. kr. over Fonden til strategiske landeindsatser i Syrien og Irak.

SYRIEN

Konflikten i Syrien forbliver en væsentlig trussel mod stabiliteten i regionen og international sikkerhed generelt. Efter flere års konflikt er der

fortsat et stort behov for en dedikeret stabiliseringsindsats på trods af de vanskelige og risikofyldte forhold i landet. I 2015 udarbejdede Danmark et nyt étårigt stabiliseringsprogram, der bl.a. havde til formål at forbedre levevilkårene i de oppositionskontrollerede områder i Syrien. Programmet bygger videre på en række indsatser påbegyndt i 2014 og omfatter:

- Støtte til den internationale trustfond, Syria Recovery Trust Fund (SRTF), med fokus på at forbedre leveforhold i oppositionskontrollerede områder i Syrien, herunder levering af vand, strøm, m.m.
- Fortsættelse af støtte til FN's særlige udsending, Staffan de Misturas, bestræbelser på at nedbringe volden i Syrien og fremme en politisk løsning på konflikten.
- Fortsættelse af støtte til opbygning af politi og retsvæsen i de oppositionskontrollerede områder i samarbejde med det frie syriske politi samt USA, Storbritannien og Nederlandene.
- Fortsættelse af støtte til civile beredskabshold i Syrien, der bl.a. arbejder for at beskytte civile og styrke lokalsamfundets modstandsdygtighed over for Assad-regimets luftangreb.

Ovennævnte indsatser, finansieret over Freds- og Stabiliseringsfonden, understøttes og komplementeres af en betydelig diplomatisk indsats, herunder aktiv støtte til den syriske oppositionskoalition gennem bl.a. den danske repræsentant til den syriske opposition.

IRAK

I 2015 besluttede Danmark at lancere et étårigt stabiliseringsprogram for Irak for 2015-2016 på 32,5 mio. kr. Programmet udgør en vigtig civil komponent i Danmarks samlede bidrag til den globale koalitions bekæmpelse af ISIL. Programmets formål er at bidrage til stabilitet i områder befriet fra ISIL og at fremme mere legitime samt inklusive politiske- og sikkerhedsmæssige strukturer i Irak.

Programmet omfatter følgende fire indsatser:

- (i) Støtte til fast-track stabilisering i nyligt befriede områder.

Danmark støtter sammen med andre donorer en fond til at finansiere udgifter til stabilisering i de første 30-90 dage efter et område er befriet fra ISIL. Støtten sigter på at reintegrere flygtede befolkningsgrupper i deres oprindelsesområder i takt med, at ISIL bliver fordrevet. Det sker bl.a. ved etablering af basale sociale ydelser, elektricitet og vand samt mulighed for økonomisk og social udvikling.

(ii) Støtte til sikkerhedssektorreformer.

Gennem støtte til sikkerhedssektorreformer bidrager Danmark sammen med Storbritannien og Nederlandene til udviklingen af en national plan for sikkerhedssektorreformer og etablering af de nødvendige strukturer til planens gennemførelse. Indsatsen bidrager også til at styrke den demokratiske kontrol med sikkerhedsstyrkerne samt inddragelse af civilsamfundet vedrørende sikkerhedsspørgsmål.

(iii) Støtte til styrkelse af ansvarlig regeringsførelse.

Der er fortsat behov for at fremme legitimiteten af regering og stat blandt minoriteter og udsatte grupper. Dansk støtte til regeringsførelse vil bidrage til: a) en styrkelse af parlamentets kapacitet til at gennemføre lovgivning og kontrollere regeringen ved at styrke parlamentets "præsidium", sekretariat og uddanne nye parlamentsmedlemmer, b) at styrke nationale NGO'er, c) at give civilsamfundet bedre instrumenter til at bidrage til national forsoning og inddrage etniske og religiøse mindretal og d) at støtte undersøgende journalistik med fokus på etniske og sekteriske mindretal.

(iv) Støtte til udvikling af en professionel, pluralistisk og fredsfræmmende mediesektor.

Mediernes rolle i Irak er begrænset, og de har i høj grad været brugt som propaganda-redskaber for politiske aktører. Dansk støtte vil understøtte retten til fri meningsdannelse og har som formål at skabe rum for upartisk debat om sociale og politiske spørgsmål, herunder navnlig etniske og sekteriske forskelle. Støtten sigter desuden mod at styrke netværk mellem mediefolk og organisationer, der arbejder med beskyttelse af journalister.

I tillæg til de ovennævnte indsatser, finansieret over Freds- og Stabiliseringsfonden, støtter Danmark ligeledes aktivt den irakiske regerings kamp mod ISIL inden for rammerne af den globale anti-ISIL koalition. Dette indebærer støtte inden for alle koalitionens fem indsatsområder (den militære indsats; stabiliseringsindsatser; stoppe tilstrømningen af fremmedkrigere; afskære ISILs finansieringskilder og de-legitimere af ISILs brand og narrativ).

1.3 ANDRE STRATEGISKE INDSATSER

I 2015 er der oprettet en særlig FN-pulje på i alt 10 mio. kr. for perioden 2015-2017 med midler øremærket til at støtte FN. Denne særlige pulje tager udgangspunkt i det opfølgende arbejde, der pågår i FN efter anbefalingerne fra generalsekretær Ban Ki-moon's uafhængige højniveaupanel samt generalsekretærens egen opfølgingsrapport fra september 2015 vedr. styrkelse af FN's fredsbevarende virke. Puljen giver mulighed for med kort varsel og fleksibilitet at støtte projekter, som kan bidrage til at styrke effektiviteten og kapaciteter ved FN's fredsarkitektur, herunder de fredsbevarende missioners evne til at implementere Sikkerhedsrådets mandater.

I 2015 er der under FN-puljen bl.a. truffet beslutning om et projekt vedr. beskyttelse af civile. Projektet omfatter en global undersøgelse af udsendte FN's styrkers træningsbehov vedr. beskyttelse af civile, en workshop i New York for at engagere troppebidragydende lande samt en konference i 2016, hvor undersøgelsens resultater præsenteres. I 2015 har Danmark desuden ydet medfinansiering til støtte for United Nations Institute for Training and Research's træningsprogram for afrikanske fredsbevarende styrker forud for deployering i FN's fredsbevarende missioner. Ligesom der er bidraget til en række FN-aktiviteter inden for sikkerheds- og forsvarssektorreformer ved en række FN indsatser i Afrika. Endelig er der i 2015 ydet støtte til afholdelse af et internationalt ekspertsymposium vedr. anvendelse af moderne teknologi i FN's fredsbevarende operationer.

Desuden er der ydet støtte til det internationale atomenergiagentur (IAEA) ift. monitoreringen af, at Iran efterlever de nukleare forplig-

telser i den nye atomaftale. Formålet med støtten er at sikre, at IAEA har de nødvendige ressourcer til at sikre, at Iran efterlever sine forpligtelser under både Joint Plan of Action fra 2013 og den nyligt indgående Joint Comprehensive Plan of Action indgået 14. juli 2015. Derudover blev der ydet støtte til FN's arbejde med international regulering af våben, herunder implementering af FN's våbenhandelstraktat.

Fonden har endvidere støttet to NATO fonde med det formål at bidrage til kapacitetsopbygning i den ukrainske sikkerhedssektor på nødlidende områder, herunder informations- og logistik-kapabiliteter, og dermed på sigt gøre Ukraine bedre i stand til at tage vare på sin egen sikkerhed.

Endeligt har fonden støttet NATO's arbejde for fremme af kvinders deltagelse i de væbnede styrker i Jordan.

2 LÆRING & POLITIKINITIATIVER

SAMTÆNKNING AF FN'S INDSATSER

Danmark bidrog med policyindspil til de tre FN fredsreviews, der blev gennemført i 2015 (fredsoperationer, fredsopbygning og beskyttelse af kvinder). Review-anbefalingerne understregede danske mærkesager som f.eks. styrket samtænkning mellem FN's diplomatiske missioner og udviklingsmæssige indsatser, en højere prioritet til det politiske/præventive arbejde samt mere solid finansiering af post-konflikt indsatser for at sikre varig fred.

SAMTÆNKNING AF EU'S INDSATSER

Danmark er siden EU-formandskabet i 2012 gået forrest i arbejdet for at styrke samtænkning af EU's eksterne indsatser gennem en vedvarende politisk dialog med relevante EU-partnere og medlemsstater. Danmark har i 2015 fortsat sit aktive engagement og fremmet øget samtænkning i EU's eksterne indsatser, hvilket blandt andet har medført rådskonklusioner til støtte for øget fremdrift for EU's arbejde med samtænkning samt udarbejdelse af en handlingsplan, der skitserer konkrete initiativer for at styrke sam-

spillet mellem EU's forskellige eksterne værktøjer.

STABILISATION LEADERS' FORUM

Danmark deltog i det fjerde møde i Senior Stabilisation Leaders' Forum i oktober 2015 i Ottawa. Formålet med netværket er, at chefer for udvalgte stabiliseringsenheder under uformelle rammer har mulighed for at drøfte aktuelle stabiliseringsproblemstillinger og planlægge fælles indsatser. Kredsen tæller, udover Danmark, EU, USA, Storbritannien, Nederlandene, Frankrig, Tyskland, Canada og Australien. En række aktuelle emner blev drøftet, herunder Syrien, Irak, Ukraine og Mali. Danmark præsenterede en række forslag vedr. forebyggelse af voldelig radikaliserings og hvidvask. Desuden drøftede gruppen betydningen af at anvende læring fra tidligere stabiliseringsindsatser på nye tiltag i bl.a. Mellemøsten.

SOMALIA HØJNIVEAUMØDE

Danmark deltog i højniveaumøder om Somalia i Mogadishu i juli og i december 2015 for bl.a. at drøfte status for den politiske og sikkerhedsmæssige udvikling i Somalia, herunder forberedelse af de planlagte valg i 2016 og fremdrift i reform af sikkerhedssektoren.

EVALUERING AF FREDS- OG STABILISERINGSFONDEN

I 2014 blev der gennemført en omfattende evaluering af den samlede Freds- og Stabiliseringsfonds første tre år. På baggrund af evalueringen er der i 2015 bl.a. igangsat et arbejde med at udvikle et monitorings- og evalueringssystem, som skal styrke fondens evne til at følge fremdriften under de enkelte programmer, monitorere risici, støtte implementeringen af stabiliseringsindsatserne samt opsamle læringspunkter fra disse.

3 FOKUSOMRÅDER 2016

Vigtige fokusområder i 2016 for Danmarks samtænkte stabiliseringsindsatser i verdens brændpunkter tager fortsat udgangspunkt i "Politik for samtænkte stabiliseringsindsatser" og kommer til at omfatte:

- Implementering af igangværende indsatser under Freds- og Stabiliseringsfonden for 2015-2017, herunder en øget fokusering på de højest prioriterede kriser, herunder øget integration af stabiliseringsindsatser, landepolitikpapirer og bistandsprogrammer for at sikre synergi mellem diplomati, militær og bistand.
- Implementering af et samtænkt regionalt stabiliseringsprogram for Syrien og Irak.
- Styrkelse af den geografiske og tematiske prioritering af udsendelse af danske civile kapaciteter igennem Freds- og Stabiliseringsberedskabet og Rigspolitiet til regioner af særlig dansk prioritet bl.a. ved øget fokus på udsendelse i FN-ramme.
- Implementering af det nye pilot-program for bekæmpelse af voldelig ekstremisme, herunder indsamle erfaringer til brug for fremtidige indsatser mod voldelig ekstremisme og radikaliserings.
- Fortsat monitorering af og reaktion på udviklingen i kriser og konflikter i danske prioritetslande og -regioner.
- Understøtte samtænkning i multilaterale internationale og regionale indsatser, herunder EU, AU og FN, inklusiv udrykning af FN's Fredsreviews-arbejde i samarbejde med Generalforsamlingsformand Mogens Lykketoft.
- Operativt og strategisk samarbejde med ligeindede partnere i regi af Stabilisation Leaders' Forum, herunder EU, UK, USA og Nederlandene.
- Styrkelse af samtænkt tilgang i landepolitikpapirer og landebistandsprogrammer, her-

under at identificere komplementaritet og synergi mellem militære, civile, FSF-indsatser og bistandsindsatser samt fokus på, hvordan "konventionel" bistand kan bidrage til konfliktforebyggelse og stabilisering af skrøbelige og konfliktramte stater.

- Læring, erfaringsopsamling og øget fokus på konkret nyttiggørelse af danske indsatser, der skal føde ind i fremtidige indsatser.
- Fastholdelse af den tætte eksterne dialog med danske og internationale partnere.